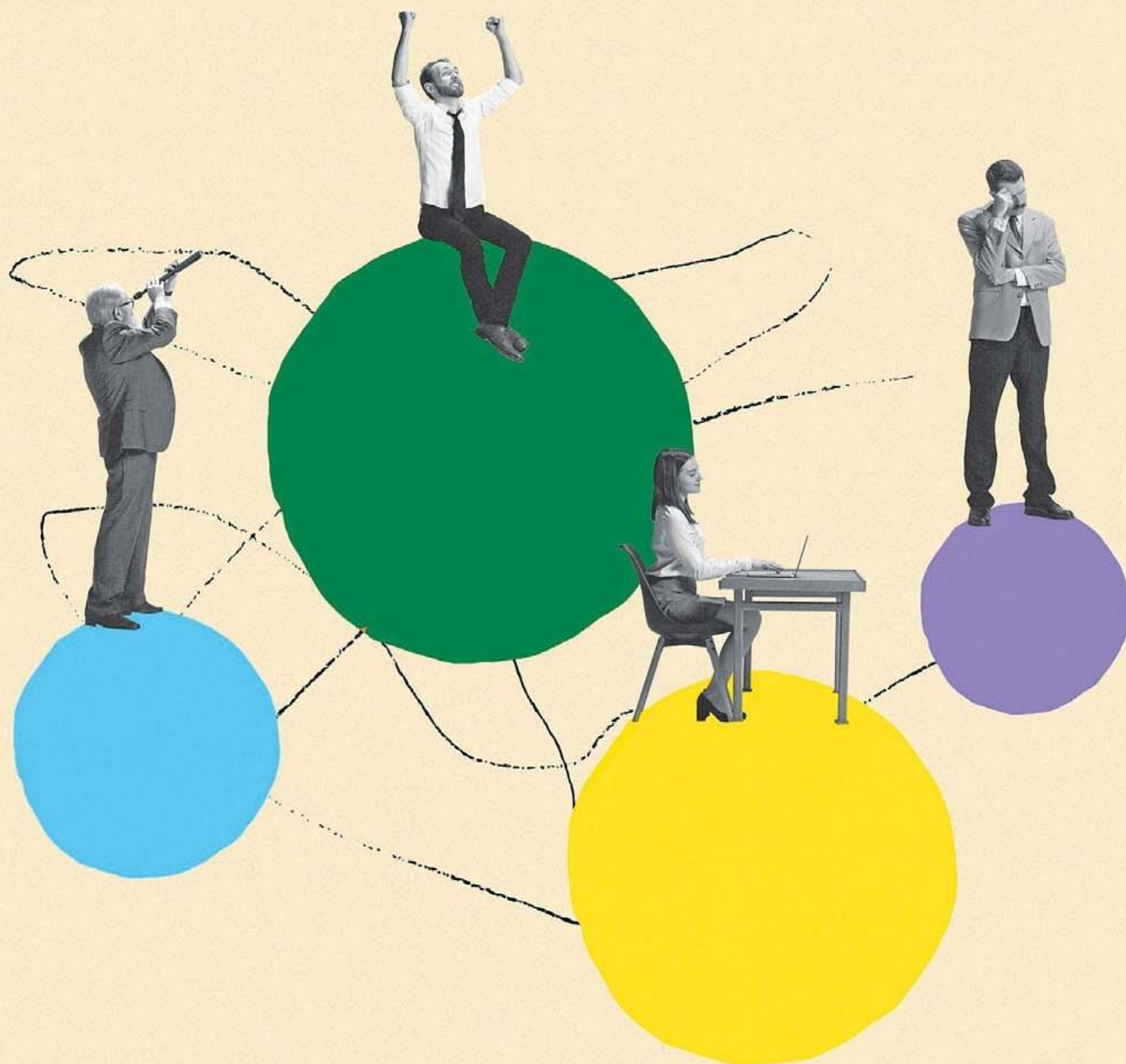

TERRITORI, DIVERSITAT I INCLUSIÓ: ELS VALORS DEL COOPERATIVISME

COOPERATIVISME

La Universitat de Barcelona impulsa els Premis ODS, que el 2024 es van lliurar en el marc del 14è Fòrum Social i Emprenedor ODS 2030. UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'ECONOMIA SOCIAL S'OBRE PAS A LES AULES UNIVERSITÀRIES: QUINS ESTUDIS S'HI OFEREIXEN?

HISTÒRICAMENT, ELS GRAUS D'ECONOMIA I EMPRESA HAN CENTRAT LA DOCÈNCIA A EXPLICAR ELS MODELS CANÒNICS, ORIENTATS A GENERAR BENEFICIS ECONÒMICS. DES DE FA UNS ANYS, PERÒ, AIXÒ ESTÀ CANVIANT: L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA, AMB LA FÓRMULA COOPERATIVA COM A BANDERA, GUANYA PES

M. A.

Ser eficients i competitius. Saber ensumar les oportunitats de mercat abans que la resta. Moure com més diners millor. Generar beneficis econòmics ben aviat. Seguir les directrius de la direcció general. Tenir content l'accionariat. Aquests són només sis dels preceptes que defineixen el model tradicional d'empresa privada capitalista. Des de fa dècades, però, són també l'òptica des de la qual s'estructura, majoritàriament, l'ensenyament a les

facultats d'economia i empresa. Tanmateix, el panorama està començant a canviar. Tímidament, si més no. L'economia social i solidària, amb el model cooperatiu com a pilar, s'està obrint pas als plans docents dels graus universitaris. "De mica en mica estem trencant el monocultiu intel·lectual i obrint la porta a una formació més plural i crítica", analitza Eloi Serrano, director de la Càtedra d'Economia Social del TecnoCampus-UPF. Precisament, aquest centre universitari

ubicat a Mataró és un dels que han apostat més per incorporar l'economia social i solidària a la seva oferta acadèmica. Avui tots els graus d'empresa que s'hi imparteixen inclouen una assignatura obligatòria d'aquest model econòmic alternatiu, que posa les persones i el bé comú al centre de l'activitat econòmica, al marge de l'obsessió per obtenir beneficis. A més, ofereixen cursos específics de finances ètiques i comptabilitat pública responsable. "Aquesta aposta respon

Eloi Serrano
Dir. de la Càtedra
d'Economia
Social del
TecnoCampus-UPF

"Estem trencant el monocultiu intel·lectual i obrint la porta a una formació més plural i crítica"

a la voluntat de presentar l'empresa no com una única realitat, sinó com un concepte

plural: privada, pública i social", assegura Serrano.

El fenomen també s'està produint a la Universitat de Barcelona (UB). Actualment s'hi imparteixen diverses assignatures sobre economia social i solidària i desenvolupament sostenible als graus d'Administració i Direcció d'Empreses i Sociologia. Alhora, aquesta visió diferent del món empresarial s'ha incorporat a la Universitat de l'Experiència, un

programa formatiu dirigit a persones de més de 55 anys. "L'economia social i el cooperativisme aporten una visió alternativa i transformadora del sistema econòmic, centrada en les persones, la sostenibilitat i la justícia social", valora Núria Rodríguez, professora titular de sociologia i coordinadora del programa d'economia social a la Universitat de l'Experiència de la UB. Per a Rodríguez, que aquestes temàtiques guanyin espai a la

universitat és clau per formar professionals amb consciència crítica i compromís social, però sobretot “per formar persones amb valors i propòsit”.

A la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) hi passa el mateix. Ofereix la novena edició del Diploma d'Especialització en Economia Social i Solidària, un postgrau orientat a professionals i persones interessades en aquest àmbit. “Es tracta d'una formació específica i centrada plenament en aquest model econòmic, amb un enfocament acadèmic generalista però rigorós, que proporciona eines per analitzar els reptes actuals i imaginar les possibilitats de futur”, explica Rosa Garcia-Hernández, professora d'economia aplicada de la UAB i coordinadora del postgrau. La Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) també han començat a incorporar l'economia

Nt'ria Rodríguez
Professora de la UB

“L'economia social i el cooperativisme aporten una visió alternativa i transformadora del sistema econòmic”

social i solidària (ESS) als seus programes, per exemple.

Un interès creixent

I l'alumnat que es troba amb una assignatura on es tracta l'economia social i solidària com reacciona? Serrano hi detecta dues tendències habituals. “Una part veu el model cooperatiu com a poc realista o idealista, però una altra s'hi mostra molt interessada, especialment pel seu alineament amb les preocupacions actuals sobre crisi climàtica, desigualtats i

democràcia –assegura–. En tot cas, gairebé tothom agraeix poder conèixer una alternativa a l'empresa convencional”. Des de la UB, assenyalen que cada cop més estudiants mostren interès pels models econòmics alternatius. “Un bon indicador és la participació a l'alça en els Premis d'Economia Social, que reconeixen els millors treballs de fi de grau, màster i postgrau en aquest àmbit”, exposa Rodríguez.

Una de les principals dificultats per estendre el model de l'economia social i solidària és fer-lo arribar a col·lectius que encara no el coneixen. “Hi ha un perfil de persones que ja tenen interès a formar-se: són aquelles que formen part d'associacions i cooperatives o treballen en departaments públics vinculats a l'ESS”, explica Garcia-Hernández. Aquestes persones es continuen formant: ho fan a un ritme lent però sostingut.

Rosa Garcia-Hernández
Professora d'economia aplicada de la UAB

“Ens falta molt camí per recórrer per arribar als col·lectius que no coneixen l'economia social”

Ara bé, Garcia-Hernández remarca que el veritable repte és interpel·lar els perfils que encara no han tingut cap contacte amb aquests models. “Ens falta molt camí per recórrer per arribar a aquells col·lectius que no en saben res: és aquí on caldria posar el focus”, apunta. Considera que és especialment important despertar l'interès entre les persones joves perquè puguin veure l'economia social com una via professionalitzadora viable.

Trobar feina a l'ESS

De mica en mica aquesta formació universitària està contribuint a la professionalització de l'economia social i solidària. Tanmateix, no és un procés nou: ja fa dècades que milers de persones estan construint la seva trajectòria laboral dins aquest sector. De fet, representa gairebé un 7,5% del PIB espanyol i dona feina a prop d'1,5 milions de persones. Tot i això, fins fa poc no existia cap plataforma que respongués específicament a les necessitats laborals d'aquest ecosistema.

Aquest és el buit que ha buscat omplir Upmeup, una plataforma web i app impulsada per la Federació de Cooperatives i Economia Social de Madrid (Fecoma), Facto Cooperativa, Tazebaez i Ecoooo. Es tracta d'una plataforma digital –disponible en versió web i app– que connecta persones que busquen feina amb entitats de

Passa a la pàgina següent

CONTINGUT PATROCINAT

Coosir: costura sostenible, local i amb valors

La nova línia de producció dedicada a la costura d'Idària ofereix llocs de treball dignes especialment pensats per a dones migrades del municipi de Salt

Idària és una cooperativa de treball associat i d'inserció laboral sense ànim de lucre que ofereix diversos serveis vinculats a l'economia verda i circular, amb l'objectiu de fomentar la inclusió laboral de persones en situació d'exclusió social, i contribuir així a la millora de les condicions socioeconòmiques del territori on desenvolupa la seva acció.

L'any 2024, la cooperativa va posar en marxa una nova línia de producció dedicada a la costura, Coosir, un model de proximitat i qualitat que ofereix llocs de treball dignes, conciliadors i amb horaris adaptats, especialment pensats per a dones migrades del municipi de Salt. Es tracta d'un espai de feina participatiu, cooperatiu i amb mirada comunitària que vol generar oportunitats reals de transformació social i econòmica.

El projecte ha estat possible gràcies a la col·laboració amb l'escola de costura i moda Qstura, que ha format en patronatge i confecció dones en situació de vulnerabilitat, i també amb la participació activa de l'Associació de

Dues treballadores de Coosir. IDÀRIA

Dones Cosidores de Salt, que ha estat clau en l'acompanyament, l'arrelament i l'empoderament col·lectiu. Actualment, Coosir produeix roba esportiva d'alta qualitat per a l'empresa saltenca Tactic, especialitzada en equipament esportiu professional, la qual cosa minimitza la petjada de CO₂ gràcies a una producció local i responsable.

Amb Coosir, la costura esdevé molt més que una feina: és una eina de dignificació, d'aprenentatge col·lectiu i de canvi

Amb Coosir, Idària impulsa un nou model productiu basat en la sostenibilitat, l'equitat i la justícia social. Aquest és només el començament, i a Idària es mostren il·lusionades i determinades a seguir apostant per models inclusius que posin les persones al centre i tinguin cura del planeta.

COOPERATIVISME

Ve de la pàgina anterior

l'economia social i solidària. El que la fa singular és l'enfocament: no es limita a creuar currículums amb ofertes, sinó que té en compte els valors de cada candidat i els confronta amb la cultura i les prioritats de cada organització. La tecnologia darrere d'Upmeup és de codi obert, no mercantilitza dades personals i s'ha concebut com una eina col·lectiva, al servei del bé comú. Ja compta amb prop de 140 empreses inscrites i més de 1.100 persones que hi busquen feina.

Els reptes pendents

Tot i el reconeixement institucional i l'expansió territorial del model, l'economia social i solidària encara té diversos fronts oberts per créixer a les universitats. "Un primer repte és traspassar la frontera de les persones ja sensibilitzades i arribar a un públic més ampli", apunta Rosa Garcia-Hernández, de la UAB. Per a ella, cal continuar consolidant el

L'HABITATGE COOPERATIU TAMBÉ TÉ ESPAI A LA UNIVERSITAT: AIXÍ ÉS EL CURS DE SOSTRE CÍVIC AMB LA UB

En un moment en què el model d'habitatge cooperatiu en cessió d'ús es reivindica com a alternativa justa i viable a l'habitatge de mercat, la demanda de formació especialitzada en aquest camp ha anat creixent. Amb aquest objectiu, Sostre Cívic —amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona (UB)— ha impulsat un curs universitari pioner que ofereix una visió integral del model. "Volem compartir el coneixement acumulat després d'anys d'experiència i de treball artesà en diversos projectes", expliquen des de l'equip de Sostre Cívic. "Amb aquest curs volem enfortir el sector i promoure un teixit professional apoderat per acompanyar projectes transformadors", continuen.

El programa, que ja enfila la segona edició i que es va estrenar amb molt bona acollida —més de cent inscripcions en pocs dies—, combina rigor acadèmic, perspectiva pràctica i diversitat de perfils. Un terç de l'alumnat provenia dels graus de Ciències Econòmiques i Empresariales de la UB, i la resta eren professionals o activistes vinculats al món de l'habitatge. "Aquesta barreja ha enriquit molt els debats i ha afavorit

SOSTRE CÍVIC

una mirada transdisciplinària", destaca l'equip organitzador. A més, el curs està reconegut amb 3 crèdits universitaris i compta amb càpsules audiovisuals i materials de consulta. "Hem omplert un buit formatiu: no hi ha cap altre curs universitari a Catalunya o a l'Estat amb aquest grau d'aprofundiment sobre l'habitatge cooperatiu", expliquen. "Evidentment, la greu crisi d'habitatge que patim necessita que s'impulsin nous models i que cada vegada hi hagi més professionals i agents socials formats i capacitats pel repte de generar més habitatge fora de les lògiques especulatives", conclou Sostre Cívic.

model com a alternativa real per fer front a problemàtiques socioeconòmiques amb criteris diferents dels de la maximització de beneficis. També defensa que l'ESS s'integri de manera transversal als currículums de secundària, de cicles formatius i d'universitats per sensibilitzar i activar el jovent.

Des de la UB, Núria Rodríguez coincideix en la necessitat de garantir la presència estable de l'economia social als plans d'estudi i aposta per vincular el món universitari amb les entitats del sector. "Hi ha molt potencial en la col·laboració entre universitats i organitzacions de l'ESS, i en la incorporació de noves temàtiques com les finances ètiques i la digitalització cooperativa", assegura. Per acabar, Eloi Serrano, del TecnoCampus, conclou: "Ens cal generar coneixement útil, compromès i amb impacte, que no es quedi en l'àmbit acadèmic sinó que arribi a la societat".

Habicoop, la federació que representa el cooperativisme d'habitatge a Catalunya

Habicoop, la Federació de Cooperatives d'Habitatges de Catalunya, és una organització formada per una trentena d'entitats que impulsen el model d'habitatge cooperatiu arreu del territori català, tant des de cooperatives com des d'altres entitats especialitzades en aquest model de generació d'habitatge.

Les cooperatives d'habitatges són societats de gestió democràtica i adhesió voluntària en què un grup de persones s'organitza per accedir a un habitatge a preu de cost. Aquest model assegura l'accés a un habitatge digne i assequible, i sovint inclou la gestió d'espais comuns i serveis compartits que afavoreixen la creació de vincles socials i comunitaris.

Les entitats que formen part de la federació promouen diferents formes d'habitatge cooperatiu, amb un compromís ferm per una gestió ètica, responsable i transparent en totes les etapes, des del desenvolupament inicial fins a la convivència diària.

Des d'Habicoop, defensem i promovem aquest model d'habitatge a través d'accions d'incidència política, col·laboració amb les administracions públiques, suport i assessorament a les entitats, formació especialitzada i foment de la intercooperació. Creiem amb convicció en aquesta alternativa creixent a l'habitatge tradicional i treballem dia a dia perquè aquest model es consolidi i s'estengui a tot el territori català.

INFORMA'T

habicoop.cat

info@habicoop.cat

tecnològica, l'autonomia social i la tecnològica", com subratllen des de l'equip de cooperativistes

que des- envolupen el projecte. En concret, la XOIC treballa en l'ús de sensors i ac- tuadors en àmbits com la qualitat de l'aire, la mobilitat, la gestió de l'ai- gua, els residus, etc.

I, finalment, hi ha Transitant, que aprofundint en la

filosofia darrere el projecte de femProcomuns ha des- envolupat metodologies per aco

